

U 37/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi annetun asetuksen (EU) 2021/1119 muuttamisesta (*eurooppalainen ilmastolaki*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 2 päivänä heinäkuuta 2025 antama ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi annetun asetuksen (EU) 2021/1119 muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 4.9.2025

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

Neuvotteleva virkamies Laura Aho

**KOMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
ASETUKSEKSI ASETUKSEN (EU) 2021/1119 PUITTEIDEN VAHVISTAMISESTA
ILMASTONEUTRAALIUDEN SAAVUTTAMISEKSI MUUTTAMISEKSI
(EUROOPPALAINEN ILMASTOLAKI)**

1 Tausta

Euroopan komissio antoi 2. päivänä heinäkuuta 2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen ilmastolain (asetus (EU) 2021/1119) muuttamisesta, joka sisältää ehdotuksen EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteeksi (KOM(2025) 524 final).

Eurooppalaisen ilmastolain mukaan ilmastolakiin tulee asettaa komission ehdotuksen pohjalta vuodelle 2040 unionin laajuinen ilmastotavoite varmistamaan EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamisen vuoteen 2050 mennessä. Eurooppalainen ilmastolaki sisältää jo EU:n vuoden 2030 ja vuoden 2050 ilmastotavoitteet, toisin sanoen tavoitteen vähentää EU:n nettokasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 %:lla vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon sekä tavoitteen EU:n ilmastoneutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä ja pyrkimyksen negatiivisista päästöistä tämän jälkeen.

Komission ehdotusta edelsivät komission 6 päivänä helmikuuta 2024 antamat tiedonannot (KOM(2024) 63 final) ”Turvattu tulevaisuus – Euroopan vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä kestävässä, oikeudenmukaisessa ja vauraassa yhteiskunnassa” (nk. 2040-tiedonanto) sekä tiedonannon (KOM(2024) 62 final) ”Kohti kunnianhimoista teollista hiilenhallintaa EU:ssa”, jotka muodostivat yhdessä komission vision vuoden 2030 jälkeisestä siirtymästä kohti vuoden 2050 ilmastoneutraaliutta. Komissio suositteli 2040-tiedonannossa EU:lle 90 %:n nettopäästövähennystavoitetta vuodelle 2040 verrattuna vuoden 1990 tasoon. Eduskuntaa tiedotettiin tiedonannoista E-kirjeillä E 9/2024 vp. ja E 10/2024 vp.

2 Ehdotuksen tavoite

Ehdotuksen tavoitteena on asettaa vuodelle 2040 unionin laajuinen ilmastotavoite varmistamaan vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamisen. Komission mukaan ehdotettu 90 %:n nettopäästövähennystavoite vuodelle 2040 vahvistaisi EU:n puhtaan siirtymän johdonmukaista edistämistä, investointivarmuutta, eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä ja asemaa puhtaiden ratkaisujen edistäjänä sekä lisäisi energiaturvallisuutta. Lisäksi ehdotus varmistaisi komission mukaan, että EU vastaa sen Pariisin sopimuksen mukaisiin sitoumuksiin.

Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on asettaa asetukseen yleinen kehikko ohjaamaan vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon valmistelua ja varmistamaan, että eteneminen kohti vuoden 2050 ilmastoneutraaliutta tapahtuu pragmaattisella ja joustavalla tavalla.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Komissio ehdottaa ilmastolain muutosehdotuksessa nykyisten, vuoden 2040 ilmastotavoitetta koskevan ehdotuksen antamisen aikataulua ja prosessia käsittelevien artiklojen 3, 4 ja 5 korvaamista uusilla artikloilla.

Komissio ehdottaa, että asetukseen sisällytettäisiin unionin laajuinen 90 prosentin nettopäästövähennystavoite vuodelle 2040 verrattuna vuoden 1990 tasoon. Tavoite kattaisi sekä kasvihuonekaasupäästöt että luonnolliset ja tekniset poistumat.

Ehdotuksen mukaan asetukseen sisällytettäisiin kehoitus komissiolle pyrkiä tehostamaan mahdollistavan toimintaympäristön toimeenpanoa, jotta voidaan varmistaa tuki EU:n ilmastotavoitteiden edellyttämälle siirtymälle.

Lisäksi komissio ehdottaa, että eurooppalaiseen ilmastolakiin sisällytettäisiin myöhemmin annettavien ilmasto- ja energiasäädösten valmistelua ohjaava kehikko. Kehikon pääelementtejä olisivat alla oleva 18-kohdan lista seikoista, jotka komission tulisi huomioida asianmukaisesti säädösehdotuksissa, jotka se antaa ehdotetun 90 prosentin nettopäästövähennystavoitteen toimeenpanemiseksi:

– a) rajattu osa 2040 ilmastotavoitteesta olisi mahdollista kattaa käyttämällä Pariisin sopimuksen 6 artiklan¹ mukaisia, korkealaatuisia kansainvälisiä ilmastoyksiköitä, eli kolmansissa maissa toteutettavia hillintätoimia siten, että niiden käyttö tukisi sekä EU:n että kolmansien maiden Pariisin sopimuksen mukaisia päästövähennyspolkuja, joilla globaali lämpötilan nousu pidetään selvästi alle 2 °C ja edistetään 1,5 °C mukaisia toimia. Yksiköiden käyttö olisi mahdollista vuodesta 2036 alkaen ja määrä voisi vastata kolmea prosenttia EU:n vuoden 1990 nettopäästöistä. Ehdotuksen mukaan 6 artiklan yksiköiden alkuperää, laatua, hankintaa ja käyttöä koskevista yksityiskohdista säädettäisiin myöhemmin.

Ehdotuksen perusteluosiossa todetaan, että 6 artiklan yksiköitä ei tulisi käyttää EU:n päästökaupassa² ja että yksiköt tulisivat käytettäväksi lineaarisesti kasvavan polun mukaisesti. Lisäksi ehdotuksen perusteluosiossa todetaan, että koska Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden tulee myös vahvistaa kolmansien maiden ilmastotavoitteiden saavuttamista, olisi EU:n sovittava yksiköitä myyvien kolmansien maiden kanssa siitä, miten yksiköiden

¹ Pariisin sopimuksen 6 artikla koskee kansainvälisiä markkinamekanismeja ja kansainvälistä yhteistyötä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä. Se luo perustan YK:n alaisuudessa toimiville maailmanlaajuisille päästöhyvitysmarkkinoille ja sisältää sääntökokonaisuuden maiden väliselle vapaaehtoiselle yhteistyölle ilmastotavoitteensa saavuttamiseksi. Pariisin sopimuksen 6.2. artikla koskee kansainvälistä yhteistyötä, kuten maiden valtuuttamiin hillintätuloksiin perustuvien ilmastoyksiköiden kauppaa. 6.2 artiklassa määritellään yhteistyön laskenta- ja raportointisäännöt Pariisin sopimuksen tavoitteiden täyttämiseksi. Pariisin sopimuksen 6.4. artiklan mukainen hyvitysmekanismi (Paris Agreement Crediting Mechanism, PACM) tuottaa kansainvälisten sääntöjen mukaisia ilmastoyksiköitä. Yksiköitä on mahdollista käyttää muun muassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden täyttämiseen.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta, nk. EU:n päästökauppadirektiivi

hillintähyödyt jaetaan. Komissio ei kuitenkaan ehdota, että näistä säädettäisiin tällä asetusehdotuksella.

– b) unionin sisäisten, pysyvien teknisten poistumien rooli EU:n päästökaupassa kompensoimassa vaikeasti vähennettävien sektoreiden päästöjä;

Komissio on ehdotuksen käsittelyn yhteydessä todennut, että unionin sisäisten pysyvien poistumien hiilidioksidin tulisi olla talteenotettu unionin alueella, mutta sen varastointi unionin ulkopuolelle olisi mahdollista.

– c) sektoreiden väliset vahvistetut joustot tukemassa tavoitteiden kustannustehokasta saavuttamista;

– d) jäsenvaltioiden vuoden 2030 jälkeisen ajan tavoitteissa ja toimissa tulee huomioida kustannustehokkuus ja solidaarisuus sekä jäsenvaltioiden kansalliset olosuhteet;

– e) paras käytettävissä oleva ja uusin tieteellinen tieto, mukaan lukien hallitustenvälisen ilmastopaneeli IPCC:n ja eurooppalaisen tieteellisen neuvottelukunnan uusimmat raportit;

– f) sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset;

– g) toimimatta jättämisen kustannukset, toiminnan hyödyt keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä;

– h) tarve varmistaa oikeudenmukainen ja sosiaalisesti tasapuolinen siirtymä kaikille;

– i) yksinkertaistaminen, teknologianeutraalius, kustannustehokkuus, taloudellinen tehokkuus ja taloudellinen turvallisuus;

– j) ilmastotoimet investointien ja innovoinnin vauhdittajana;

– k) tarve vahvistaa unionin talouden, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten sekä hiilivuodolle eniten alttiina olevien alojen, maailmanlaajuisista kilpailukykyä, jotta voidaan varmistaa tasapuolinen kilpailu;

– l) parhaat käytettävissä olevat kustannustehokkaat, turvalliset ja skaalautuvat teknologiat;

– m) energian kohtuuhintaisuus, energian toimitusvarmuus, energiatehokkuus ja energiatehokkuus etusijalle –periaate;

– n) oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus jäsenvaltioiden välillä ja niiden sisällä;

– o) tarve varmistaa ympäristönsuojelullinen tehokkuus ja edistyminen ajan mittaan;

– p) tarve ylläpitää, hoitaa ja lisätä luonnollisia nieluja pitkällä aikavälillä sekä suojella ja palauttaa biologista monimuotoisuutta sekä ottaa huomioon maankäyttösektorin epävarmuudet, jotka liittyvät erityisesti ilmastomuutoksen vaikutuksiin;

– q) investointitarpeet ja -mahdollisuudet, mukaan lukien yksityisen ja julkisen rahoituksen saatavuus;

– r) kansainvälinen kehitys sekä Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteiden ja YK:n ilmastopöytäkirjan perimmäisen tavoitteen saavuttamiseksi toteutetut toimet sekä EU:n kumppaneilleen antama tuki ilmastomuutokseen ja sen vaikutusten torjunnassa;

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteisiin

Komissio esittää ehdotuksen oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohtaa (ympäristö). Säädösehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämismenettelyssä, jossa Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät säädöksen yhdessä. Neuvostossa hyväksymisestä päätetään määräenemmistöllä. Myös eurooppalainen ilmastolaki (asetus (EU) 2021/1119), jota ehdotuksella esitetään muutettavaksi, on annettu samalla oikeusperustalla.

Valtioneuvosto pitää oikeusperustaa asianmukaisena.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5(3) artiklan mukainen toissijaisuusperiaate soveltuu unionin ja jäsenvaltioiden välisen jaetun toimivallan alalla ja se koskee sitä, onko ehdotettu toimi ylipäänsä toteutettava unionin tasolla vai kansallisesti tai paikallisesti.

Valtioneuvosto katsoo komission tavoin, että ilmastomuutos on valtioiden rajat ylittävä ongelma, jota ei voida ratkaista vain kansallisilla tai alueellisilla toimilla. Koordinoiduilla EU:n toimilla voidaan tehokkaasti täydentää ja vahvistaa kansallisia ja paikallisia ilmastotoimia. Koordinoidut EU:n tason ilmastotoimet ovat myös tärkeitä kansainvälisten ilmastotoimien kannalta. Lisäksi on otettava huomioon, että kyseessä on ehdotus olemassa olevan lainsäädännön muuttamisesta eikä sitovaa EU-lainsäädäntöä voida muuttaa jäsenvaltioiden tasolla.

SEU 5(4) artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaan unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen Euroopan unionin perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtioneuvosto toteaa, että ehdotuksessa määritetään, miten EU etenee kohti vuoden 2050 ilmastoneutraaliutta, mutta siinä ei säädetä erityisistä politiikkatoimista tai sektoritavoitteista. Valtioneuvosto kiinnittää myös huomiota siihen, että ehdotus koskee ilmastomuutoksen hillintää. Ehdotuksessa ei ylitetä sitä, mitä on tarpeen säätää tavoitteen saavuttamiseksi.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Komission ehdotukseen ei sisälly vaikutusarviota, ei siten myöskään arviota 6 artiklan mukaisten yksiköiden käyttömahdollisuuden vaikutuksista. Komissio korostaa, että sen vuonna 2024 antamaan 2040-tiedonantoon liittyi kattava vaikutusarvio³, joka kattaa alat, joilla toimia tarvitaan. Tiedonannossa komissio suosittelee EU:lle 90 %:n nettopäästövähennystavoitetta vuodelle 2040. Eduskuntaa on informoitu tiedonannosta E-kirjeellä (E 10/2024 vp), jossa on kuvattu vaikutusarvion sisältöä kolmen käsitellyn vuoden 2040 tavoitevaihtoehdon mukaisen vuosien 2030–2050 päästövähennysskenaarioiden EU-tason vaikutuksista sekä tarvittavista

³ SWD(2024) 63 final

muutoksista taloudessa ja sen eri sektoreilla. Vaikutusarvion mukaan pääasiallinen ero skenaarioiden välillä liittyy puhtaan siirtymän edistämisen tahtiin siten, että skenaario, joka johtaa 90–95 %:n nettopäästövähennykseen vuonna 2040, edellyttää etupainotteisia investointeja 2030-luvulla, mutta vastaavasti kahta muuta skenaariota pienempiä investointitarpeita 2040-luvulla. Samalla kyseinen skenaario myös varmistaa arvioituista skenaarioista parhaiten EU-tason ilmastoneutraaliuden saavuttamisen vuoteen 2050 mennessä. Tiedonanto ei sisältänyt arviota EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta toimeenpanevasta lainsäädännöstä, jäsenmaakohtaisista vaikutuksista tai 6 artiklan mukaisten kansainvälisten yksiköiden mahdollisesta käytöstä.

Komission ehdotus eurooppalaisen ilmastolain muuttamisesta ei sisällä arvioita EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta toimeenpanevasta lainsäädännöstä, mistä aiheutuvat tavoitteen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristövaikutukset sekä unionin tasolla että kansallisesti. Siten näiden yksityiskohtainen arviointi ei ole tällä hetkellä mahdollista. Edellä mainittujen säädösehdoitusten kautta tarkentuu myös se, mihin ilmasto- ja energia-arkkitehtuurin osiin nyt ehdotettuja sektoreiden välisiä joustoja olisi käytettävissä sekä näitä koskevat yksityiskohdat, jotka mahdollistavat niiden vaikutusten arvioinnin. Tämänhetkisen tiedon mukaan komissio antaa nämä säädösehdoitukset vuoden 2026 jälkipuoliskolla.

Komission ehdottama mahdollisuus käyttää Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaisia yksiköitä EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen saavuttamiseksi merkitsisi merkittävää periaatteellista muutosta nykytilanteeseen, jossa EU:n vuoden 2030 ja vuoden 2050 ilmastotavoitteet tulee saavuttaa ainoastaan EU:n sisällä toteutettavilla toimilla. Ehdotetun muutoksen tarkempi arviointi on mahdollista, kun komissio antaa yksityiskohtaiset ehdotukset 6 artiklan yksiköiden hankinnasta ja käytöstä osana ehdotuksia, joilla toimeenpannaan EU:n 2040 ilmastotavoite.

5.1 Lainsäädännölliset ja hallinnolliset vaikutukset

Asetus on säädöksenä suoraan sovellettavaa oikeutta. Komission ehdotuksesta ei seuraa välitöntä tarvetta säätää uutta toimeenpanevaa kansallista lainsäädäntöä.

Komission ehdotukset EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanemiseksi annetaan, kun vuoden 2040 tavoitteesta on ensin sovittu. Tämänhetkisen tiedon mukaan ehdotukset annetaan vuoden 2026 jälkipuoliskolla. EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanolla on hallinnollisia vaikutuksia, jotka täsmentyvät komission tulevien toimeenpanoehtotusten myötä.

Jäsenvaltiot raportoivat ilmastotoimistaan osana energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetun asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisia energia- ja ilmastosuunnitelmia. Ehdotus ei muuta menettelyjä, joilla seurataan eurooppalaisen ilmastolain tavoitteiden saavuttamisessa tapahtuvaa edistystä.

5.2 Taloudelliset vaikutukset

Komission 2040-tiedonannon vaikutusarviossa on käsitelty myös taloudellisia vaikutuksia keskittyen erityisesti EU:n talouden pitkän aikavälin kilpailukyvyn turvaamiseen, siirtymän edellyttämien teknologioiden skaalaamiseen ja EU:n talouden sietokyvyn vahvistamiseen ulkopuolelta tuleville shokeille. Vaikutusarviossa ei arvioida tarvittavia säädösmuutoksia tai sitä millaisia EU-tason vaikutuksia näistä aiheutuisi EU:n kilpailukyvyille ja bruttokansantuotteeseen tai julkiseen talouteen, minkä vuoksi vaikutusarvion analyysi ei anna täyttä kuvaa 90 %:n nettopäästövähennystavoitteen taloudellisista vaikutuksista.

Vaikutusarvion mukaan EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen asettamisen vaikutukset EU:n

bruttokansantuotteeseen (BKT) ja työllisyyteen olisivat komission mukaan kaikissa kolmessa skenaariossa mittakaavaltaan pieniä, kun vaikutuksia suhteutetaan nykyisten ilmastotoimien tasoon. Komissio viittaa tämän johtopäätöksen osalta vaikutusarvioihin, jotka se laati EU:n 2030-ilmastotavoitesuunnitelman (vuonna 2020) ja EU:n vuoteen 2050 tähtäävän pitkän aikavälin ilmastostrategian (vuonna 2019) yhteydessä laatimiinsa vaikutusarvioihin. Niissä komissio päätyi vastaavaan johtopäätökseen tilanteessa, jossa EU:n taloudessa tarvittavien muutosten vaikutuksia suhteutettiin nykyistä matalampaan ilmastotoimien lähtötasoon.

Vaikutukset EU:n vientiin ja tuontiin kokonaisuutena jäisivät pieniksi. Pääsyy tälle on komission mukaan se, että EU:n vientikilpailukykyä määrittävät lähivuosisikymmeninä keskeisemmin muut tekijät (mm. EU-väestön ja talouden koko) kuin ilmastotoimien taso.

Vaikutusarvion mukaan arvioidut BKT-vaikutukset vuoden 2040 tasolla olisivat kaikissa skenaarioissa luonteeltaan väliaikaisia, sillä siirtymä EU:n ilmastoneutraalisuustavoitteeseen on siinä vaiheessa kesken. Skenaarioerot BKT-vaikutuksissa vuonna 2040 liittyvät erityisesti siihen, missä aikataulussa kunkin tavoitevaihtoehdon edellyttämät investoinnit toteutetaan. Skenaariossa, joka johtaa 90–95 %:n nettopäästövähennyksiin vuonna 2040, investoinnit toteutetaan etupainotteisesti 2030-luvulla. Vuoden 2050 tasolla tarkasteltuna skenaarioiden BKT-vaikutukset EU-taloudelle olisivat komission mukaan melkein yhtä suuret.

Vaikutusarvion mukaan kaikissa kolmessa skenaariossa EU:n BKT:n koostumuksessa, talouden sektoreilla ja rakenteissa on tapahtunut vuoteen 2040 tultaessa merkittäviä muutoksia. 2040-tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat investoinnit edellyttävät säästämisen kasvattamista kulutuksen kustannuksella 2020- ja 2030-luvuilla, ja tämä säästämistarve on suurin investointeja etupainotteisesti toteuttavassa skenaariossa, joka johtaa 90–95 %:n nettopäästövähennyksiin vuonna 2040. Skenaarioerot kulutukseen kohdistuvien negatiivisten vaikutusten osalta olisivat komission mukaan kuitenkin pieniä. Eroja tasoittavat erityisesti 90–95 %:n tavoiteskenaarioon painottuvat energiatehokkuushyödyt, jotka mahdollistavat kulutuksen siirtymisen energiantensiivisistä tuotteista muihin tuotteisiin ilman energiaan liittyvien palveluiden kulutuksen alenemista.

Vaikutusarvion mukaan 90–95 %:n nettopäästövähennystasoon vuonna 2040 johtava skenaario merkitsisi kahta muuta skenaariota nopeampaa fossiilipolttoaineisiin nojaavien toimialojen supistumista vuoteen 2040 mennessä, mutta myös nopeampaa irtautumista fossiilisten tuontipolttoaineiden käytöstä.

Vaikutusarvion mukaan kulutuksen väheneminen säästämisen kustannuksella heijastuisi 90–95 %:n nettopäästövähennystason skenaariossa kielteisesti kulutuskysynnästä voimakkaammin riippuvien toimialojen, kuten liikenteen ja maatalouden EU BKT:hen. Vaikutukset EU-toimialoille olisivat tässä skenaariossa hieman myönteisempiä, jos ilmastotoimien taso samalla nousisi ja tasoerot kapenisivat muualla maailmassa ja suhteessa EU:hun.

Komissio perustelee tiedonannossa suositustaan 90 %:n nettotavoitteeksi vuodelle 2040 myös taloudellisilla hyödyillä, joita edellä mainittujen BKT-vaikutuslukujen talousmallinnuksessa ei pystytty ottamaan suoraan huomioon. Tällaisia ovat ilmastomuutoksesta aiheutuvien taloudellisten haittojen tehostunut torjunta, vähähiiliseksi uudistuvan talouden ja uusien teknologioiden nopeutettuun käyttöönottoon liittyvät kasvumahdollisuudet ja parempi suojautuminen fossiiliseen tuontienergiaan liittyviltä hintashokeilta. Komission talousmallinnuksen rinnalla laatiman tapauskohtaisen tarkastelun perusteella fossiilisten polttoaineiden hinnan kaksinkertaistumisen negatiivinen vaikutus EU:n BKT:hen jäisi vähähiilisessä taloudessa vuonna 2040 puolet pienemmäksi verrattuna siihen, että vaikutus kohdistuisi nykyrakenteen kaltaiseen EU-talouteen.

Taloudellisten vaikutusten kansallinen arviointi talouden eri sektoreiden osalta on mahdollista, kun komissio on antanut ehdotukset vuoden 2040 ilmastotavoitetta toimeenpaneviksi säädöksiksi. Tässä vaiheessa voidaan kansallisesti arvioida yleisesti, että ehdotetun tavoitteen edellyttämät investoinnit olisivat mittakaavaltaan merkittäviä ja edellyttäisivät toteutuakseen politiikkaohjausta sekä yksityisen ja julkisen sektorin rahoitusta, sillä tavoite edellyttäisi merkittäviä ilmastotoimia kaikilla sektoreilla.

Komission tiedonannon vaikutusarvioon pohjautuen 90 % päästövähennystavoitteen taustalla olevia oletuksia voidaan pitää maataloussektorilla vaikeina saavuttaa ilman vaikutuksia tuotantoon tai ilman merkittävää teknologista kehitystä. Maankäyttösektorilla epävarmuutta luo myös kansallisiin inventaariotietoihin pohjautuva muuttunut tilannekuva. Tarkempi sektorikohtainen analyysi voidaan tehdä vasta myöhemmässä vaiheessa.

Yleisesti voidaan arvioida, että 90 %:n nettopäästövähennystavoitteen toteuttamisen taloudelliset vaikutukset riippuvat myös puhtaiden ratkaisujen teknologian kehittymisen tahdista, markkinoiden kehittymisestä ja ratkaisujen skaalautumista globaalisti. Kansallisesti on alustavasti arvioitu, että vuoden 2040 ilmastotavoitteen vuoksi olisi EU:ssa ensi vaiheessa tehtävä osaksi myös vähäpäästöisiä investointeja, jotka korvaisivat päästöjä aiheuttavaa tuotantopääomaa, mutta eivät kasvattaisi talouden tuotantopotentiaalia. Pitkjänteisillä investoinneilla vähäpäästöiseen teknologiaan voitaisiin puhtaiden tuotantotapojen tuottavuutta kuitenkin parantaa, mikä ensi vaiheen jälkeen voisi tehostaa EU:n talouden uudistumista ja vauhdittaa talouskasvua. EU:n 90 %:n nettopäästövähennystavoite voi tuoda edelläkävijäetuja vähäpäästöiseen teknologiaan investoinneille yrityksille, kun kaikissa jäsenvaltioissa ja talouden sektoreilla tulee lisätä ilmastotoimia. EU:n 90 %:n ilmastotavoite voisi nopeuttaa uusien teknologioiden kehittymistä ja käyttöönottoa 2030-luvulla sekä alan tutkimusta.

Komission ehdotus sektoreiden välisten joustojen vahvistamisesta voi edistää vuoden 2040 ilmastotavoitteen kustannustehokasta toimeenpanoa, vaikka vasta myöhemmin annettavien säädösehdoitusten kautta tarkentuu se, miten ja missä laajuudessa ne olisivat käytettävissä. Asetusehdotuksen käsittelyn yhteydessä komissio on esimerkinomaisesti todennut, että ehdotettu jousto voisi tarkoittaa, että jäsenvaltio voisi kompensoida ilmastotoimien hidasta etenemistä yhdellä sektorilla ripeämmin edistyneiden sektoreiden toimilla.

Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden hyödyntämismahdollisuus

Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaisten yksiköiden mahdollisen hyödyntämisen taloudelliset vaikutukset tarkentuvat myöhemmin. Myöhemmin sovittavassa lainsäädännössä sovitaan muun muassa siitä, kuinka paljon yksiköitä voisi hankkia, yksiköiden alkuperä- ja laatuvaatimukset, millä sektoreilla ja tilanteissa niitä voisi hyödyntää sekä kuka yksiköitä voisi hankkia – esimerkiksi unioni, jäsenvaltiot tai molemmat. Taloudellisten vaikutusten kannalta keskeistä on myös se, mikä olisi yksiköiden hankintahinta, mistä ei ole tällä hetkellä tietoa.

Yleisesti voidaan arvioida, että mikäli 6 artiklan mukaiset yksiköt ovat edullisempia kuin EU:n sisäiset päästöjä vähentävät tai nieluja kasvattavat toimet, voisi yksiköiden hankinta parantaa vuoden 2040 ilmastotavoitteiden kustannustehokasta toimeenpanoa myös Suomessa. Koska 6 artiklan mukaisten yksiköiden tulevasta hinnasta ei ole kuitenkaan tietoa, ei voida arvioida olisivatko ne edullisempia kuin merkittävä osa unionin alueella tai Suomessa toteutettavissa olevista, mahdollisista päästöjä vähentävistä tai nieluja vahvistavista toimista. Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden hankinta voisi tulla kansallisesti harkittavaksi, jos kansallisesti, kohtuullisin kustannuksin toteutettavia ilmastotoimia ei olisi riittävästi suhteessa tavoitteiden edellyttämään määrään. Mikäli 6 artiklan yksiköt olisivat kuitenkin kalliimpia kuin unionin tai Suomen sisäiset hillintätoimet, ei yksiköiden hankintamahdollisuutta välttämättä

käytettäisi, vaikka se olisi EU:n sääntelyn pohjalta mahdollista. On myös mahdollista, että yksiköiden hankinta ei toteudu, jos unionin kriteerit täyttäviä yksiköitä ei ole tarjolla tai yksiköiden hankintaan ei ole käytettävänä varoja.

Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden hankinnassa varat menevät investointeihin EU:n ulkopuolelle, mikä voi hidastuttaa puhtaan siirtymän edistymistä unionin alueella ja Suomessa. Eurooppalaisen ilmastolain mukaan EU:n tulee saavuttaa ilmastoneutraalius unionin sisäisin toimin vuoteen 2050 mennessä. Siksi vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon yhteydessä 6 artiklan yksiköiden hankinnan vuoksi tekemättömäksi jäävät unionin sisäiset päästöjä vähentävät tai nieluja kasvattavat toimet olisi kuitenkin toteuttava pian myös EU:n sisäisesti. Jos 6 artiklan yksiköiden hankinnan myötä kannustin unionin sisäisten ilmastotoimien tekemiseen heikkenisi, voisi tämä vaikeuttaa ilmastoneutraaliuden saavuttamista EU:n sisäisesti vuoteen 2050 mennessä. Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden hankinta voidaan kuitenkin nähdä myös väliaikaisena keinona alentaa ilmastotoimien kustannuksia vuoteen 2040 ulottuvalla kaudella, jonka jälkeen esimerkiksi tekniset hiilensidontaratkaisut voisivat teknologian kehittymisen myötä olla edullisempia.

Voidaan arvioida, että 6 artiklan mukaisten yksiköiden hankinta voi lisätä kansainvälistä ilmastoyhteistyötä mobilisoimalla taloudellista tukea kehittyville maille ja teknologian siirtomahdollisuuksia sekä vahvistaa ilmastotoimia globaalilla tasolla tarkasteltuna. Samaan aikaan on myös riski siitä, että vauraammat maat voisivat ostaa edulliset hillintätulokset köyhemmiltä mailta ja tehdä siten siirtymästä lopulta kalliimman yksiköitä myyneille maille. Pariisin sopimuksen mukaisesti kaikkien maiden on edettävä ilmastotoimissaan. Ehdotuksen perusteluosiossa mainittu mahdollisuus jakaa hillintäyksiköiden hyödyt myyjä- ja ostajatahon välillä pienentäisi riskiä siitä, että 6 artiklan yksiköiden myynti vaikeuttaisi tai nostaisi siirtymän kustannuksia yksiköitä myyville maille. Hillintähyötyjen jakaminen voidaan toteuttaa eri tavoin, mikä vaikuttaa siihen, miten hankkeen hillintähyöty käytettäisiin sekä taloudellisiin vaikutuksiin.

Elinkeinoelämän kannalta 6 artikla mukaisten yksiköiden hankintamahdollisuudella voi olla merkittävä vaikutus vapaaehtoisten päästöhyvitysmarkkinoiden laajentumiseen sekä luoda kysyntää suomalaisille ilmastoratkaisuille ja siten tukea niiden hyödyntämistä globaalisti.

5.3 Sosiaaliset vaikutukset

Komission 2040-tiedonannon mukaan kotitalouksiin kohdistuvan kustannusvaikutuksen osalta ei skenaarioiden välillä ole merkittävää eroa. Ehdotetun 90 %:n tavoitteen vaikutukset työllisyyteen olisivat komission 2040-tiedonannon vaikutusarvion mukaan mittakaavaltaan pieniä, kun vaikutuksia suhteutetaan nykyisten ilmastotoimien tasoon. Skenaario, joka johtaa 90–95 %:n nettopäästövähennykseen vuonna 2040 edellyttäisi kahta muuta skenaariota enemmän huomiota oikeudenmukaiseen siirtymään. Samalla sillä olisi ilmanlaadun parantumisen myötä EU-tasolla tarkasteltuna myönteisiä terveysvaikutuksia.

Yleisesti sosiaalisten vaikutusten voidaan arvioida vaihtelevan sektoreittain, alueittain ja eri jäsenvaltioissa. Siirtymä lisää puhtaaseen siirtymään liittyviä työpaikkoja, samalla kun joillakin aloilla työpaikkoja vastaavasti hävinneet.

5.4 Ympäristövaikutukset

Ehdotuksella voidaan arvioida olevan myönteisiä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia. Esitys edistäisi ilmastomuutoksen hillintää ja vähentäisi tarvetta sopeutumistoimille. Ehdotetun 90 %:n nettopäästövähennystason saavuttaminen vuoteen 2040 mennessä edellyttäisi merkittävää

kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koko jakson 2031—2040 sekä unionissa että Suomessa. Ilmastotoimien edistymisellä on myös tunnistettavissa positiivisia vaikutuksia muun muassa luonnon monimuotoisuuteen.

Tässä vaiheessa ei ole tietoa siitä, millaisen ilmasto- ja energia-arkkitehtuurin pohjalta EU:n vuoden 2040 tavoite toimeenpannaan. Alustavasti voidaan kuitenkin arvioida, että komission ehdotus EU-tason 90 %:n nettopäästövähennystavoitteesta voi tasoittaa EU-tason toimintaympäristöä asettamalla EU:n laajuisen ilmastotavoitteen.

Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden hyödyntämismahdollisuus

Komissio on perustellut ehdotustaan sallia 6 artiklan yksiköiden käyttö vasta vuodesta 2036 lähtien sillä, että se edistäisi unionin sisäisiä investointeja päästöjä vähentäviin ja nieluja vahvistaviin toimiin, unionin irtautumista fossiilisten polttoaineiden tuonnista sekä eurooppalaisen teollisuuden modernisointia ennen ilmastotoimien toimeenpanon oletettua vaikeutumista 2030-luvun jälkipuoliskoa. Lisäksi komissio on korostanut, että yksiköiden hankintaan liittyvistä järjestelyistä sopiminen vie aikaa. Lisäksi ja kuten komissio on korostanut ehdotuksen käsittelyn yhteydessä, Pariisin sopimuksen alaisuudessa 6 artiklan mukaisten yksiköiden käytöstä sovittujen sääntöjen pohjalta ennen vuotta 2036 aikaansaatuja hillintätuloksia ei voi käyttää vuoden 2036 jälkeisen ajan Pariisin sopimuksen mukaisen kansallisen päästövähennyssitoumuksen toimeenpanoon.

Mahdollisuus käyttää Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköitä EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen saavuttamiseksi voi johtaa siihen, että päästöjä vähentäviä ja nieluja vahvistavia toimia tehtäisiin vähemmän EU:n sisällä, kuin ilman yksiköiden käyttöä. Ehdotuksen käsittelyn yhteydessä on tullut esille, että komission ehdottama mahdollinen 6 artiklan yksiköiden hankintamäärä, kolme prosenttia vuoden 1990 nettopäästöistä, voidaan tulkita eri tavoin. Mikäli määrä viittaa yksiköiden hankinnan kokonaismäärään vuosina 2036–2040, voisi 6 artiklan mukaisia yksiköitä hankkia kaudella 2036–2040 enintään noin 139 Mt CO₂-ekv edestä. Tämä vastaisi noin yhtä prosenttiyksikköä EU:n vuoden 2040 tavoitteesta. Määrä olisi noin kolme kertaa Suomen vuoden 2024 nettopäästöjä vastaava määrä. Mikäli ehdotettu kolmen prosentin päästömäärä viittaa yksiköiden hankinnan määrään vuonna 2040, voisi 6 artiklan yksiköiden hankinnan enimmäismäärä vuosina 2036–2040 olla yhteensä noin 417 Mt CO₂-ekv, mikäli yksiköitä hankittaisiin vuodesta 2036 lähtien lineaarisesti kasvavan polun mukaisesti päätyen tasolle 139 Mt CO₂-ekv vuonna 2040. Tämä vastaisi noin kolmea prosenttiyksikköä EU:n vuoden 2040 tavoitteesta. Määrä olisi noin kahdeksan kertaa Suomen vuoden 2024 nettopäästöjä vastaava määrä. Nämä arviot pohjautuvat ehdotuksen perusteluosassa todettuun komission näkemykseen ottaa 6 artiklan yksiköt käytettäväksi lineaarisesti kasvavan polun mukaisesti vuosina 2036–2040. Komissio on ehdotuksen käsittelyn yhteydessä todennut, että se mallintaisi molemmat edellä mainitut vaihtoehdot vaikutusarvioissa, jotka liittyvät säädöksiin, jotka komissio antaa EU:n 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanemiseksi ja joiden pohjalta sovittaisiin 6 artiklan yksiköiden käytön yksityiskohdat ja lopullinen mahdollinen käytön määrä. Komission nyt antaman ehdotuksen pohjalta jää auki se, mitoittaako komissio ehdotuksensa 90 %:n nettopäästövähennystavoitteen toimeenpanemiseksi siten, että EU:n sisäisin toimin toteutettaisiin lähtökohtaisesti 90 %:n, 89 %:n vai 87 %:n nettopäästövähennysten taso vuoteen 2040 mennessä.

Mikäli vuoden 2040 ilmastotavoite toimeenpannaan käyttämällä osin myös 6 artiklan yksiköitä, jäisivät EU-alueen päästöt korkeammalle tasolle kuin ilman yksiköiden käyttöä. Jos EU:n sisäinen nettopäästövähennys jäisi alle 90 %, EU:n kumulatiiviset nettopäästöt 2031–2050 välillä olisivat suuremmat kuin ilman yksiköiden käyttöä, sillä päästövähennyspolku kohti 2050 alkaisi vuonna 2040 korkeammalta tasolta. Yksiköiden käytön seurauksena EU:n olisi tehtävä

isompi nettopäästövähennys vuoden 2040 jälkeen edettäessä kohti EU:n ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä kuin ilman yksiköiden käyttöä. Riippuen siitä, miten ehdotettu kolmen prosentin määrä tulkitaan, olisi 6 artiklan yksiköiden täysimääräisen hyödyntämisen myötä lähtöpiste 2040 jälkeiselle kaudelle korkeampi (n. 510 tai 600 Mt CO₂-ekv tasolla) verrattuna pelkästään EU:n sisäisiin toimin saavutettavaan nettopäästötasoon (n. 465 Mt CO₂-ekv). Siten nyt annetun ehdotuksen mukaisesti EU:n sisäisten nettopäästöjen taso vuonna 2040 voisi olla jopa 30 %:a (noin 140 Mt CO₂-ekv) suurempi kuin ilman 6 artiklan mukaisten mekanismien käyttöä.

Globaalilla tasolla tarkasteltuna EU:n 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon tulisi periaatteessa aiheuttaa samansuuruisen vaikutuksen riippumatta siitä käytetäänkö 6 artiklan mukaisia yksiköitä. Kuitenkin 6 artiklan yksiköiden käyttöön liittyy epävarmuuksia, sillä niiden hankinnalla aikaansaadun hillintätuloksen lisäisyyden arviointi ja todentaminen voi olla hankalaa. Lisäksi 6 artiklan mukaisten yksiköiden laatuun ja luotettavuuteen liittyy vielä merkittäviä haasteita. Siten on riski, että 6 artiklan mukaisten yksiköiden käyttö ei aikaansaisi tavoiteltua päästövähennystä tai nielun lisäystä ja siten EU:n ilmastotoimien globaali kontribuutio jäisi pienemmäksi kuin, jos tavoite toimeenpantaisiin vain unionin sisäisiin toimin. Pariisin sopimuksen 6 artiklan yksiköiden käyttö voi globaalisti tarkasteltuna joka tapauksessa hyödyttää kolmansia maita, sillä yksiköiden hankinta vahvistaisi hillintätoimien osaamista ja edellytyksiä toimien skaalautumiselle sekä loisi pohjaa tuleville toimenpiteille näissä maissa. Komission mukaan hillintähyötyjen jakaminen ostajan ja myyjän välillä voisi edistää yksiköiden laatua ja saatavuutta.

Ehdotuksen muut kuin kasvihuonekaasupäästöjä koskevat ympäristövaikutukset sekä unionin tasolla että kansallisesti riippuvat 2040 ilmastotavoitetta toimeenpanevasta tulevasta sääntelystä sekä esimerkiksi samaan aikaan jäsenvaltioissa edistettävistä maankäyttö-, kiertotalous- ja luontotoimista.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Euroopan perusoikeuskirjan 37 artiklan mukaan ympäristönsuojelun korkea taso ja ympäristön laadun parantaminen on sisällytettävä unionin politiikkoihin ja varmistettava kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti. Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu ympäristöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Valtioneuvosto katsoo, että asetusehdotuksella edistetään perustuslaissa säädetyn ympäristöperusoikeuden toteutumista.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan ympäristönsuojelu kuuluu maakunnan toimivaltaan. Ehdotuksen katsotaan siten kuuluvan maakunnan toimivaltaan.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Neuvoston EU-puheenjohtajavaltio Tanska pyrkii saavuttamaan ehdotuksesta neuvoston yleisnäkemyksen 18 syyskuuta 2025 pidettävässä ympäristöneuvoston kokouksessa. Puheenjohtajavaltion ehdotuksesta antamassa viimeisimmässä kompromississa muun muassa ehdotetaan, että 6 artiklan mukaisia yksiköitä ei saisi käyttää EU:n päästökaupan velvoitteiden täyttämiseen.

Neuvosto on aloittanut ehdotuksen käsittelyn neuvoston ympäristötyöryhmässä, jossa komissio esitteli ehdotuksen 3 heinäkuuta 2025. Jäsenvaltioiden kannat ovat tarkentumassa.

Euroopan parlamentissa ehdotuksen raportoijaksi on nimetty Ondřej Knotek (CZ, Patriots for Europe, PFE) ja pääkäsittelystä vastaa ympäristön, ilmaston ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI) jonka on määrä äänestää kannastaan 23 syyskuuta 2025. Lausuntovaliokuntana on teollisuus-, tutkimus- ja energiavalioikunta (ITRE).

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Valtioneuvoston U-kirjelmä on valmisteltu ympäristöministeriössä yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, valtiovarainministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa.

Komission ehdotus toimitettiin tiedoksi ja kommentoitavaksi ympäristöjaostolle (EU23), maatalous- ja elintarvikejaostolle (EU18), metsäjaostolle (EU14) sekä energia- ja Euratom-jaostolle (EU21) 3 päivänä heinäkuuta 2025.

Luonnos U-kirjelmäksi käsiteltiin ympäristöjaoston (EU23), maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18), metsäjaoston (EU14), energia- ja Euratom-jaoston (EU21) ja liikennejaoston (EU22) kirjallisessa menettelyssä 6–7 päivänä elokuuta 2025.

EU-ministerivaliokunnan käsittely oli 29 päivänä elokuuta 2025.

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto korostaa, että eurooppalaisen ilmastolain sisältämä vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoite on jo asettanut unionille pitkän aikavälin ilmastotavoitteen, mikä on vahvistanut unionin politiikkatoimien pitkäjänteistä ennakoitavuutta sekä elinkeinoelämälle tärkeää investointivarmuutta.

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta asettaa EU:lle vuodelle 2040 90 prosentin nettopäästövähennystavoite, joka kattaa sekä päästöt että poistumat, edellyttäen että komission jatkotyötä ohjaavina periaatteina huomioidaan riittävällä tavalla maankäyttösektorin epävarmuudet, teknologianeutraalius, kustannustehokkuus ja teknologiset nielut. Valtioneuvosto pitää välttämättömänä, että kaikki jäsenvaltiot tekevät osansa edettäessä kohti EU-tason 2050-ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista. Kansalaisten ostovoiman ja kilpailukyvyn varmistamiseksi valtioneuvosto pitää jatkotyössä välttämättömänä painottaa riittävien vaikutusarviointien merkitystä. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu tavoite vahvistaisi EU:n politiikkatoimien johdonmukaisuutta ja investointivarmuutta puhtaaseen teknologiaan, edistäisi energiaomavaraisuutta ja vahvistaisi strategista autonomiaa vähentämällä riippuvuutta fossiilisista tuontipolttoaineista, voisi tuoda kilpailukykyhyötyjä sekä varmistaisi etenemisen kohti EU:n vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta. Edellä mainittu huomioiden valtioneuvosto korostaa oikea-aikaisen päätöksenteon merkitystä.

Valtioneuvosto pitää yleisesti perusteltuna komission ehdotuksia vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon valmistelua ohjaavaksi kehikoksi. Valtioneuvosto korostaa, että toimenpiteiden vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanossa tulisi olla realistisia ja niiden tulisi keskittyä erityisesti kustannustehokkaisiin päästövähennyksiin sekä päästöjen vähentämiseen teknologian kehitystä hyödyntäen ilman, että luonnollisille hiilinieluille osoitetaan suhteettoman iso osa tavoitteen toteutumisessa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmasto- ja energia-arkkitehtuuri sisältäisi riittäviä joustoelementtejä

ilmastotoimiin liittyvien kustannuspaineiden hillitsemiseksi sekä muiden yhteiskunnan kehittymisen kannalta keskeisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi.

Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen siitä, että osa EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteesta voidaan kattaa käyttämällä Pariisin sopimuksen 6 artiklan mukaisia korkealaatuisia yksiköitä, eli kolmansissa maissa toteutettavia hillintätoimia. Valtioneuvosto arvioi, että 6 artiklan yksiköiden käyttö voi edistää vuoden 2040 ilmastotavoitteen kustannustehokasta saavuttamista.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna ehdotusta sallia 6 artiklan yksiköiden mahdollinen käyttö vuodesta 2036 lähtien, sillä yksiköiden käyttöön liittyvät yksityiskohdat on valmisteltava huolellisesti yksityiskohtaisten vaikutusarvioiden pohjalta.

Komission ehdotus ei ota kantaa 6 artiklan yksiköiden tarkempaan hyödyntämismahdollisuuteen vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmastoarkkitehtuurissa, mutta valtioneuvosto korostaa varovaisuutta pohdittaessa niiden käyttöä. Lisäksi valtioneuvosto suhtautuu kriittisesti mahdollisuuteen käyttää yksiköitä EU:n päästökaupan velvoitteiden täyttämiseen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että päästökauppa ohjaa päästövähennyksiin sekä uusien päästöjä vähentävien teknologioiden, kuten teknisten nielujen, käyttöönottoon EU:n sisäisesti.

Valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotuksen siitä, että EU:n vuoden 2040 tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnettävien 6 artiklan yksiköiden määrä voisi vastata kolmea prosenttia EU:n vuoden 1990 nettopäästöistä. Valtioneuvosto korostaa, että vaikka 6 artiklan yksiköiden käyttö voi hyvin toteutettuna parantaa tavoitteen kustannustehokasta saavuttamista, tulisi ohjauksen olla mahdollisimman selkeää ja johtaa mahdollisimman niukkaan yksiköiden käyttöön, jotta investoinnit ilmastotoimien edistämiseksi kohdistuisivat myös jatkossa etupäässä unionin alueelle. Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä eurooppalaiseen ilmastolakiin myös komission ehdotuksesta poikkeavan mahdollisuuden yksiköiden käyttömääräksi. Lisäksi neuvottelutilanteen edellyttäessä voidaan tuoda esille, että tässä vaiheessa valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti 6 artiklan yksiköitä tulisi käyttää tilanteessa, jossa EU:n 2040 ilmastotavoite uhkaisi muutoin jäädä kustannustehokkaasti saavuttamatta.

Valtioneuvosto tukee ehdotusta sektoreiden välisiksi joustoiksi, sillä tämä olisi välttämätöntä ilmastotavoitteen vaikuttavalle ja kustannustehokkaalle toimeenpanolle. Valtioneuvosto korostaa, että sektoreiden väliset joustot olisi suunniteltava huolellisesti siten, että ne eivät poista kannusteita päästövähennystoimilta, edistävät tosiasiallisesti EU:n 2040 ilmastotavoitteen kustannustehokasta toimeenpanoa sekä huomioivat sektoreiden erityispiirteet. Valtioneuvosto katsoo, että joustojen avulla jäsenvaltioiden tulisi voida kompensoida ilmastotoimien hidasta etenemistä yhdellä sektorilla ripeämmin edistyneiden sektoreiden toimilla. Valtioneuvosto katsoo, että sektoreiden välisten joustojen valmistelussa tulisi tarkastella niiden hyödyntämismahdollisuutta sekä ilmasto- että energiasäädösten toimeenpanossa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä teknisten nielujen sisällyttämistä EU:n yleiseen päästökauppaan ja tukee tämän mainitsemista osana vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon valmistelua ohjaavaa kehikkoa, kuten komissio ehdottaa. Valtioneuvosto pitää positiivisena, että komission ehdotuksessa biogeeniset tekniset nielut rinnastetaan suoraan ilmasta talteenotettavan hiilidioksidin kanssa. Teknisten nielujen hyödyntämisen mahdollisuus päästökaupassa olisi tärkeää erityisesti sektoreille, joilla puhtaisiin teknologioihin siirtymisen ja hyödyntämisen kustannukset ovat merkittäviä.

Valtioneuvosto korostaa, että EU:n 2040 ilmastotavoitetta toimeenpanevien säädösehdotuksien valmistelussa komission tulisi huomioida asianmukaisesti muun muassa maankäyttösektorin epävarmuudet, politiikkatoimien teknologianeutraalius ja kustannustehokkuus, kuten komissio ehdottaa. Maankäyttösektorin epävarmuuksiin liittyen valtioneuvosto korostaa, että on tärkeä kasvattaa maankäyttösektorin nieluihin ja päästöihin liittyvää EU:n laajuista tietopohjaa, sen luotettavuutta ja edelleen kehittää seurantamenetelmiä. Valtioneuvosto myös huomauttaa, että energiatehokkuutta ei tulisi mitata primäärienergian tai energian loppukäytön määrällä, sillä puhdas siirtymä edellyttää päästöttömän energian käyttöä muun muassa vetytaloudessa. Valtioneuvosto korostaa, että taakanjakoasetus nykymuodossaan ja siihen sisältyvä jäsenvaltiokohtaisten velvoitteiden asettaminen bruttokansantuote asukasta kohden -perustalta eivät edistä jäsenvaltioiden velvoitteiden konvergenssia ja ilmastotoimien kustannustehokkuutta eikä EU:n kustannustehokasta siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta.

Lisäksi valtioneuvosto korostaa, että EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta toimeenpanevien säädösehdotusten jatkovalmistelussa tulisi huomioida muun muassa maatalouden haasteet ja sen ensisijainen ruoantuotantotehtävä, kestävän biotalouden edellytyksien tukeminen sekä se, että meri- ja lentoliikenteen energiasiirtymä on vasta alussa ja vaikutuksia näille sektoreille on tarpeen tarkastella erityisen huolella ja huomioida sektorien merkitys kilpailukyvyille ja resilienssille.

Valtioneuvosto voi suhtautua avoimesti siihen, että asetukseen sisällytettäisiin EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen toimeenpanon seurantaan liittyvä uudelleentarkastelulauseke.

Valtioneuvosto korostaa yleisesti tarvetta pyrkiä sääntelyn tarkkarajaisuuteen ja selkeyteen. Lisäksi valtioneuvosto korostaa, että EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta ja sen toimeenpanon valmistelua ohjaavaa kehikkoa tulee arvioida myös eurooppalaisen ja kansallisen kokonaisedun näkökulmasta.